

บทที่ 3

ระเบียบและวิธีวิจัย

ในการศึกษาภาระหนี้สินของผู้บริโภคในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในครั้งนี้มีระเบียบและวิธีวิจัยดังนี้

3.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาถึงภาระหนี้สินของผู้บริโภคในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์นี้มีกรอบแนวคิดของการศึกษาดังนี้

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของ

ผู้บริโภค

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพการสมรส
- ระดับการศึกษา
- อาชีพ
- รายได้ต่อเดือน
- จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
- จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นภาระพึ่งพิง

ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้สิน

1. รายได้ไม่เพียงพอกับกว่ารายจ่าย
2. ภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ
3. ผู้บริโภคมีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน
4. ธุรกิจประสบปัญหาการขาดทุน
5. ผู้บริโภคมีจำนวนสมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง
6. ในครัวเรือนมีผู้ที่ประสบปัญหาเจ็บป่วยเรื้อรัง
7. ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการเล่นหวย
8. ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการเล่นพนันชนิดอื่น ๆ

ลักษณะการก่อหนี้

- วงเงินกู้
- อัตราดอกเบี้ย
- วัตถุประสงค์ในการกู้
- ระยะเวลาในการกู้ยืม
- แหล่งเงินกู้
- การคินัดชำระคืนเงินกู้
- หลักทรัพย์ในการค้ำประกัน

จากกรอบแนวคิดสามารถอธิบายได้ว่าแต่ละปัจจัยมีผลทำให้ก่อนดังนี้

1) ปัจจัยรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย หากผู้บริโภคมีการใช้จ่ายที่มากกว่ารายได้หรือผู้บริโภคมีการใช้จ่ายที่เลียนแบบพฤติกรรมผู้อื่นในสังคมโดยไม่คำนึงถึงรายได้ของตนเอง ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้บริโภคต้องกู้ยืมเงินมาเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวันหรือใช้จ่ายเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

2) ปัจจัยภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ ในช่วงภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำนั้น จะส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพพ่อค้าแม่ค้า/เกษตรกร เนื่องจากในช่วงนี้อำนาจในการซื้อสินค้า/ผลผลิตทางการเกษตรของผู้บริโภคลดลง ทำให้ราคาของสินค้า/ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ส่งผลให้ผู้ประกอบอาชีพพ่อค้าแม่ค้า/เกษตรกรมีผลกำไรลดลง หรือมีรายได้ลดลง จนอาจทำให้ขาดทุนได้ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน เนื่องจากในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำนี้อาจส่งผลกระทบต่อผลกำไรของบริษัทที่กลุ่มตัวอย่างนั้นได้ทำงานอยู่ด้วย ทำให้บริษัทอาจมีมาตรการลดเงินเดือนหรือปลดคนงาน จึงส่งผลให้ผู้ประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชนมีรายได้ลดลงหรือขาดรายได้จากการถูกปลดออกจากงาน ดังนั้นในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพดังกล่าวมีการกู้ยืมเงินมาเพื่อใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพของตนเองหรือนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

3) ปัจจัยผู้บริโภคมีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน เช่น เกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย หากในครัวเรือนมีผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุหรือมีการเจ็บป่วยที่ต้องได้รับการรักษาพยาบาลอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้บริโภคต้องนำเงินออมออกมาใช้จ่ายหรือหากผู้บริโภคไม่มีเงินออมหรือมีไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล จึงต้องทำการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ มาใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

4) ปัจจัยธุรกิจประสบปัญหาขาดทุน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ จึงทำให้ผู้บริโภคมีอำนาจในการบริโภคสินค้าต่าง ๆ ลดลงส่งผลกระทบต่อผลกำไรหรือรายได้จากการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ลดลงจนหรือขาดทุน จึงทำให้ผู้ประกอบการทำการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ มาใช้จ่ายในธุรกิจของตนเองหรือในชีวิตประจำวัน

5) ผู้บริโภคมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นภาระพึ่งพิง เช่น ผู้สูงอายุ เด็ก คนพิการ หรือผู้ที่อยู่ในวัยกำลังศึกษา ซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูหรือดูแลในด้านต่าง ๆ หากครัวเรือนมีจำนวนสมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิงจำนวนมากจะทำให้มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นถ้าผู้บริโภคมีรายได้น้อยก็จะส่งผลให้ต้องกู้ยืมเงินมาเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน

6) ในครัวเรือนมีผู้ประสบปัญหาเจ็บป่วยเรื้อรัง ซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง และรายได้ส่วนหนึ่งต้องนำไปใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล หาก

ผู้บริโภครายได้น้อยแต่ต้องรับผิดชอบในการเลี้ยงดูผู้ที่เจ็บป่วยเรื้อรังดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้บริโภคจำเป็นต้องกู้ยืมเงินมาเพื่อใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลหรือใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

7) ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการเล่นหวย เช่น การซื้อหวยใต้ดินหรือสลากกินแบ่งรัฐบาล มีการออกรางวัลเดือนละ 2 ครั้ง ทำให้ผู้บริโภคที่มีพฤติกรรมชอบเล่นหวยต้องใช้จ่ายเงินเดือนละ 2 ครั้ง เพื่อซื้อหวย โดยผู้ที่มีความชอบมากก็จะซื้อหวยเป็นจำนวนเงินที่มากตามความชอบของตนเอง ดังนั้นหากผู้บริโภครายได้น้อยจึงทำให้ต้องกู้ยืมเงินเพื่อมาใช้ในการซื้อหวยหรือใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

8) ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการเล่นพนันชนิดอื่น ๆ เช่น การเล่นไพ่ การเล่นพนันบอล การเล่นเฮโล เป็นต้น ซึ่งผู้ที่ทำการเล่นพนันชนิดต่าง ๆ มากนั้นก็จะต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากตามไปด้วย หากจำนวนเงินในมือของผู้ที่เล่นการพนันหมดก็จะทำให้ต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะแหล่งเงินกู้นอกระบบมาใช้จ่ายในการเล่นพนันหรือใช้ในชีวิตประจำวัน

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษานี้มีเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริโภคในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ โดยทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครอซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินค่าสัดส่วนเกิดขึ้นในระดับร้อยละ 5 โดยวิธีการคำนวณตามสูตรดังนี้

$$n = \frac{\chi^2 N p (1 - p)}{e^2 (N - 1) + \chi^2 p (1 - p)}$$

เมื่อ	n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	=	ขนาดของประชากร
	e	=	ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้
	χ^2	=	ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($\chi^2 = 3.841$)
	p	=	สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (หากไม่ทราบให้กำหนด $p = 0.5$)

จากการสำรวจของสดจ. พบว่ามีผู้ที่มีภาระหนี้สินในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ 481 คน ดังนั้นสามารถหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

$$n = \frac{3.841(481)(0.5)(0.5)}{(0.05)^2(481-1) + (3.841)(0.5)(0.5)}$$

$$n = 213.83$$

$$n \approx 214$$

ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา 214 ตัวอย่าง

จากกลุ่มตัวอย่าง 214 ตัวอย่าง ในการศึกษาภาระหนี้สินจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 300 ตัวอย่างจากผู้บริโภคในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ(Primary data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จำนวน 300 ตัวอย่าง

2) ข้อมูลทุติยภูมิ(Secondary data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาวะหนี้สินที่ได้จากเอกสารข้อมูลทางสถิติที่หน่วยงานต่างๆ ได้จัดเก็บรวบรวมได้ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ(สดจ.) ศูนย์บริการข้อมูลประชาชนจังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานพัฒนาชุมชน เว็บไซต์ต่างๆ และวารสารรายงายเศรษฐกิจต่างๆที่เกี่ยวข้อง

3.4 วิธีการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำการศึกษาในหัวข้อดังต่อไปนี้

1) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นภาระพึ่งพิง

2) ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้สิน ได้แก่ รายได้ไม่เพียงพอรายจ่าย ธุรกิจประสบปัญหาการขาดทุน ภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ มีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน มีจำนวนสมาชิกที่เป็น

ภาระฟุ้งฟิงมาก ในครัวเรือนมีผู้ที่ประสบปัญหาเจ็บป่วยเรื้อรัง มีพฤติกรรมการเล่นหอย มีพฤติกรรมการเล่นพนันชนิดอื่น ๆ มาก เช่น การเล่นไพ่ การเล่นพนันบอล การเล่นเฮโล เป็นต้น

3) ลักษณะการก่อหนี้ ได้แก่ แหล่งเงินกู้ วงเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาในการกู้ยืม จำนวนเงินที่ชำระคืนต่องวด หลักทรัพย์ค้ำประกันวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม ความถี่ในการกู้ยืม การผัดนัดชำระคืนเงินกู้ วิธีการติดตามทวงชำระคืนเงินของเจ้าหนี้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และ ลักษณะการก่อหนี้ของกลุ่มตัวอย่าง จะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งได้แก่ ความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage)

ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ของกลุ่มตัวอย่าง จะให้กลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด โดยให้หมายเลข 1 เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดที่มีผลทำให้เกิดหนี้ ให้คะแนน 8 คะแนน และหมายเลข 8 เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน ตามลำดับ